

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יו"ד שבט, ה'תשל"ו

חלק ג – יוצא לאור לש"פ וארא, מבה"ח שבט, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולעילוי נשמת

מרת טובה גיטל בת ר' יוסף צבי ע"ה

נפטרה כ"ו טבת, ה'תשס"ה

בנה התינוק יצחק יונה ז"ל

בן – יבלחטי"א – הרה"ת ר' שלום שליטי"א

נפטר פורים קטן, ה'תשמ"א

ווייס

ת' ני' צי' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות בני משפחתה

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

הפ"נ שבמכ"י יקרא בעת רצון על הציון הקי.

בברכה

מ. שניאורסאהן

לשאלתה אודות עבודה במקצוע שלה – ידועות שתי ההוראות בתורתנו שאחת ואחידה היא: כל כבודה בת מלך פנימה, אין דבר כולל כשרונות בעולם לבטלה – ותשאל רב מורה הוראה בסביבתה איך להתאים ב' ההוראות גם יחד.

ה

בי"ה, ט"ז כסלו תשד"מ

ברוקלין, נ.י.

מרת ... תחי

ברכה ושלוש!

מאשר הנני קבלת מכי ובו בקשת ברכה פ"נ מיום כ"ט מ"ח,

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בכלל תפקיד הטבעי הראשוני דכל אם – הרי זה גידול וחינוך ילדי (כולל – הנהלת הבית), וחסרון במילוי תפקיד פנימי זה – מבבל מנוחת הנפש וכו' וכו', ובפרט כשהילדים הם בגיל רך. ב) היש מקום (וזמן) לתפקיד טפל – תלוי במצב האינדיווידואלי של המשפחה, אבל ברוב הפעמים – לא בתור תפקיד, כי אם בשביל לגוון קצת סדר היום, להקל המתח ממחשבה בשטח אחד כל היום וכו'.

כל כבודה בת מלך פנימה: תהלים מה, יד. – וראה לעיל אגרת א.
אין דבר .. בעולם לבטלה: ראה שבת עז, ב.

ה

מצילום האגרת.

בכלל תפקיד הטבעי כו': במענה לשאלת הנמענת – אם לחזור, לאחר חופשת הלידה (של בנה השלישי), לעבודתה כמנהלת אירועים באחד המלונות בעירה, או לפרוש מעבודתה זו – כדי להתמסר לחינוך ילדי. – בהבא להלן ראה גם לעיל אגרות א"ג, ובהנסמך בהערות שם.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ וארא, מבה"ח שבט, יום הבהיר כ"ח טבת הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שלישי מהתוועדות יו"ד שבט ה'תשל"ו, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ ויחי, חלק שני לש"פ שמות).

*

בתור הוספה – מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ד טבת, ה'תשפ"ג,

שנת הקהל,

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,

ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2023 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5783 • 2023

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס "ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ג

[ה'תשל"ד ואילך]

[י"מה יותר חשוב] – !? הרי דובר כמה פעמים – שראשית הכל דהאם הוא חינוך הילדים.

ד

בי"ה, י"ז סיון תשמ"ב
ברוקלין, נ.י.

מרת ... ת"י

ברכה ושלום!

במענה על ההודעה אודות מצבה,

השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחוי"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

בטח משתתפת (ותשתתף ביתר שאת) בהמצעים, וה' יצליחך.

ג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבה של מרת לאה קליין (ברוקלין; אשת המזכיר ר"ב הלוי קליין) – בו כותבת ש"נוסף להתעסקותי ב"מכון חנה" מציעים לי לקבל עלי האחריות של הפנימי"***, אמנם מסתפקת בזה כיון "שכעת הנני עסוקה עם ההכנות להפגישה מהנערות עם חב"ד***, שזהו לוקח הרבה מזמני בבית, שהנני מרגישה שמפריע לחינוך הילדים ש"י, ובפרט שכל ההתעסקות צ"ל בערב בזמן שהילדים באים חזרה מביה"ס, ואינני יכולה להחליט מה יותר חשוב (חינוך הילדים או ההתעסקות). לכן באתי לשאול עצת כ"ק אדמו"ר שליט"א בהנ"ל". – רבינו הקיף את התיבות "מה יותר חשוב", וכתב (כבפנים). – נדפס בתשורה (מאסקאוויץ, תשע"ג). – אגרת נוספת אלי' – אג"ק חכ"ט אגרת יא'נו.
הרי דובר כמה פעמים – שראשית הכל דהאם כו': ראה בארוכה שיחות וא"ו תשרי; ש"פ בראשית – התוועדות ב' – תשל"ד (תו"מ התוועדות ח"ע"ד – תשל"ד ח"א – ע' 41 ואילך; ע' 190 ואילך). ובכ"מ. וראה גם לעיל אגרת א, ובהנסמן בהערות שם.

ד

מצילום האגרת. נדפסה ב"היכל מנחם" ח"א ע' 12 ואילך. "התקשרות" גליון שי ע' 12. "כפר חב"ד" גליון 1699 ע' 25.

(* שנבחרה לזה בתור ב"כ מנשי חב"ד (ראה ספר "אם המלכות" – ופרצת, תשס"א – ס"ע צד).
(** שהוקמה בחודש שבט תשל"ד (ראה מבוא לאג"ק חכ"ט ע' 12 ואילך. וראה גם אגרת אלי' – אג"ק שם אגרת יא'נו).
(***) מטעם צאגרו"ח (נ.י.).

יח. בהמשך להמדובר לעיל בנוגע לפעולות של בעל ההילולא, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שפעולותיו היו הן בתוככי בני"י, והן בהיותו "יושב בשער המלך" (בלשון הכתוב⁶⁹), לעסוק עם שרי המלוכה, אפילו תחת המשטר הקומוניסטי (כידוע הפרטים בזה, אע"פ שמתעמים מובנים לא פירסמו אותם) – הרי להיותו הנשיא שברור, ראש הדור, ש"גופא בתר רישא אזיל"⁵⁹, צ"ל להיות בזה הוראה לכל אחד מאנשי הדור.

אך כאן נשאלת השאלה:

בשלמא אלו שהם במעמד ומצב ד"יושב בשער המלך", ובנוסח אחר: עסקנים בצרכי ציבור שעסקנותם קשורה גם עם אינם יהודים – מובנת ההוראה אליהם; אבל הם רק מיעוט, ואילו "התורה על הרוב תדבר"¹²⁶, וא"כ, מה יכולים ללמוד מזה רוב בני"י שמאיזה טעם אינם שייכים לעסקנות "בשער המלך"?

ולהעיר, שאפילו אילו היו מיעוט, הרי כיון שזהו מיעוט בדורו, צ"ל ההוראה ד"נלכה באורחותיו" גם בנוגע לעניניהם,

– וכמדובר כמ"פ¹²⁷ בנוגע למלך, שכל הנמצאים במדינתו תלוי מציאותם במציאות המלך והקשר שלהם עמו, שלכן, אפילו מי שאינו אחז מהמלך, אם הוא מורד במלך, הנה ע"פ דין תורה מגיע לו עונש של היפך החיים⁴⁷, ולכאורה אינו מובן: כיון שאינו אחז מהמלך – מהי שייכותו אליו שלכן תקרא הנהגתו בשם מרידה במלכות? אך ההסברה בזה בפשטות, שעל זה אין לו ברירה; כיון שנמצא במדינת המלך, הרי הוא כמו כל הענינים שנמצאים במדינה שהם ברשותו של המלך בעצם מציאותם וחיותם. ועד"ז מובן גם בנוגע לצד הטוב כו' –

ועאכו"כ כשרואים במוחש שאלו שיכולים לפעול "בשער המלך" הם רק מיעוט, ואולי רק מיעוטא דמיעוטא בכמות, הרי בהכרח לומר שצ"ל בזה הוראה גם עבור הרוב, ועאכו"כ כשהוא רוב גדול ביותר, עד שהשאר הם רק מיעוטא דמיעוטא בכמות.

יט. ובכן: מצינו הוראה מכמה סיפורי חכמינו ז"ל גם בנוגע למרדכי, שנוסף על האמור לעיל אודות ענינים שעשה "בשער המלך", ששם הלך לבדו, היו גם ענינים שעורר את בני"י לעשותם [ע"ד שאסתר

(127) ראה שיחת יו"ד שבט דאשתקד סכ"ו (תו"מ ח"ע"ט ע' 144). וש"נ.

(126) ראה מו"נ ח"ג פל"ד.

המלכה אמרה "לך כנוס את כל היהודים"¹²⁸, ועל ידם נעשה אח"כ שינוי "בשער המלך".

כלומר: אע"פ שזוהי פעולה של מי שאינו "יושב בשער המלך", ובמילא הרי זו פעולה בין בני"י, ובעניני יהדות, תורה ומצוותי — צריך למצוא בזה ענין שהוא מעין ודוגמא לשינוי שצריך לפעול "בשער המלך", ע"פ דברי המשנה שנתבארו בארוכה בגמרא¹²⁹ ש"מדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה".

ובהקדמה — שברור הדבר שימצאו זאת בתורה, כיון שתורת אמת אומרת שכל דבר שישנו בעולם ישנו תחילה בתורה, כדאיתא במדרש רבה בראשית בתחלתו בנוגע למ"ש על התורה "ואהי" אצלו אמון"¹³⁰: אמון, אומן (אל תקרי אמון אלא אומן), התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה .. הי' הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם ("אסתכל באורייתא וברא עלמא"¹³¹), והיינו, שענין האור בעולם הוא בגלל שתחילה נאמר בתורה "ויהי אור"¹³², ועד"ז כל מעשה בראשית.

ועד"ז כל הענינים עד סוף כל הדורות, כמפורש בתורה: "ויראהו גו' (כל המאורעות כו') עד הים האחרון", "עד היום האחרון"¹³³, ו"הראה הקב"ה למשה .. כל דור ודור ודורשיו וכו'"¹³⁴, והיינו, שאצל משה ש"ק"יבל תורה מסיני"¹³⁵ היתה כבר פרשת כל הדורות עד סוף כל הדורות. כלומר: כל ענין בעולם — לא מתחילה בריאתו בעולם, אלא תחילה ישנו ענין זה בתורה, ולאח"ז "אסתכל באורייתא" ואז "וברא עלמא".

ובנדו"ד: כשיש בעולם מציאות של מלכות, שרי המלך וכו', ויש מציאות של מנהגי "שער המלך", ושערי פוליטיקה וכו', וכו', כנהוג בעיר הבירה — הרי זה בגלל שכן הוא ב"מלכותא דרקיעא", ו"מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא"¹³⁶.

אלא כיון שנשמה בגוף צריכה לילך מן הקל אל הכבד, לכן יש צורך בלימוד "משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם", ומזה למדים בנוגע למלך מלכי המלכים הקב"ה, אבל זהו רק בנוגע לאופן לימוד הענינים, אבל לא בנוגע להתהוות מציאותם, שהיא לכל לראש למעלה.

(128) אסתר ד, טז.

(129) סוטה ת, ב ואילך.

(130) משלי ח, ל.

(131) זח"ב קסא, ריש ע"ב.

(132) אבות רפ"א.

(133) ברכות נח, א.

(134) ברכות לד, ב ובספרי ופרש"י.

(135) במדב"ר פכ"ג, ה.

(136) זח"ב קסא, ריש ע"ב.

ב

בי"ה, כחי אלול תשכ"ג
ברוקלין

מרת ... תחי

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה בו שואלת אודות תעסוקה נוספת על משק הבית.

ובאם הרופא הביתי יאמר שזה מתאים לבריאותה, וכן — בהסכם בעלה ש"י הוא; וכיון שכותבת שלא יגע הענין במשק הבית, ובעיקר בנוגע לשימת לב לבתם תחי' — נכון הדבר.

בודאי לוקחת חלק פעיל בפעולות נשי חבי"ד אשר בכפר חבי"ד.

בברכה לבשו"ט ולכוח"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ש.מ. סימפסון, מזכיר

נתעכב המשלוח וז"ע נתקבל מכתבה פ"נ שיקרא על הציון הקי של כ"ק

מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ ז"ע.

ב

מצילום האגרת. נדפסה ב"מענה מלך" ח"ב ע' 218.

תעסוקה נוספת על משק הבית .. שלא יגע כו': ראה גם לעיל אגרת א, ובהנסמן בהערות

שם. לקמן אגרת ה.

הוספה

א

עיקר תפקיד בת ישראל נשואה – להיות עקרת הבית כדבעי, היינו הנהלת הבית בכלל, ובמיוחד גידול וחינוך הילדים,

וזה מתאים ג"כ למשי"נ כל כבודה בת מלך פנימה.

בקושי התיירו שתתעסק בעסק בחוץ – כשזהו בחינוך בני"י, כיון שלנשים יש רגש אָמָהי מיוחד לילדים, ובמילא השפעתם גדולה ועמוקה יותר, או – בכדי לפטור הבעל (העוסק בהתמדה בלימוד התורה) מדאגות פרנסה המוכרחת

או – כשהתעסקות הבעל בפרנסת בני"ב, למרות השתדלותו בזה כמשי"נ: שארה כסותה לא יגרע, אינה מספיקה וזקוק לעזר אשתו בפרנסת הבית.

היש בנדון שלהם אחד ממצבים הנ"ל?

[מובן שידוע משי"נ: אשת חיל גוי' סדין עשתה ותמכור גוי' – אבל בודאי אין זה סותר לתנאים הנ"ל הלקוחים משוי"ע, מהל' צניעות וכיו"ב]. אזכיר עה"צ.

א

מצילום כתי"ק. מענה לאשה ששאלה על יציאה לעבודה. נדפס בתשורה (ליון, תשס"ז). עיקר תפקיד בת ישראל נשואה כו': בהבא להלן ראה בארוכה שיחת וא"ו תשרי תשל"ד (תו"מ התועדויות חע"ד – תשל"ד ח"א – ע' 41 ואילך; ובהמשך לזה – אג"ק חכ"ט אגרת יתקפ). תשמ"ה (תו"מ התועדויות תשמ"ה ח"א ע' 128 ואילך). ובכ"מ. וראה גם לקמן אגרות הבאות.

עקרת הבית: ראה ב"ר פע"א, ב. זח"א קנד, א. ועוד.

למשי"נ כל כבודה בת מלך פנימה: תהלים מה, יד. וראה רמב"ם הל' אישות פי"ג סה"א. טור אה"ע סוסע"ג.

בחינוך .. שלנשים יש רגש אָמָהי מיוחד כו': ראה של"ה שער האותיות אות ד (סד, א). הובא בקונטרס "חונך לנער" ס"ע 34 ואילך. וראה גם אג"ק ח"כ אגרת ז'תקסח. חכ"ד אגרת ט'קנג. ובכ"מ. – וראה לענין שההתעסקות "בחינוך בני"י" גופא תהי' באופן שלא יפריע לתפקידה כ"עקרת הבית .. ובמיוחד גידול וחינוך הילדים" – אג"ק חכ"ח אגרת יתתצג. חכ"ט שם. לקמן אגרת ג.

לפטור הבעל (העוסק .. בלימוד התורה) מדאגות פרנסה כו': ראה גם תו"מ התועדויות תשמ"ה שם ע' 131.

כמשי"נ: שארה כסותה לא יגרע: משפטים כא, יו"ד.

משי"נ: אשת חיל גוי' סדין עשתה ותמכור גוי': משלי לא, יו"ד; כד. – וראה גם תו"מ התועדויות שם ס"ע 130 ואילך. תשמ"ז ח"ג ס"ע 344 ואילך.

וכמו ש"מבשרי אחזה אלקה"¹³⁷, היינו, שרואים זאת "מבשרי", אבל בנוגע להתהוות המציאות ד"בשרי", הרי זה לפי ש"חלק אלקה ממעל ממש"¹³⁸ מהוה את הבשר.

ועד"ז בענין "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא", שהידיעה ב"מלכותא דרקיעא" היא מ"מלכותא דארעא", שהיא רק "כעין מלכותא דרקיעא", משא"כ בנוגע להתהוות "מלכותא דארעא" – הרי מציאות המלך למטה היא לפי שיש מלך למעלה, להבדיל, וכמו בענין "נעשה אדם"¹³⁹, שמציאות האדם למטה היא לפי ש"בצלמנו כדמותנו"¹³⁹ ישנו אדם העליון אשר על הכסא¹⁴⁰.

וכן הוא בכללות, שכל ענין שישנו בעולם, "ברא עלמא" – התחלתו מזה ש"אסתכל באורייתא", כפי שהענין הוא בתורה.

ועפ"ז מובן גם שלא יכול להיות ענין בעולם שלא ימצא דוגמתו בתורה (ובמילא גם ביהדות); וכמו"כ לא יכול להיות בעולם דבר שהתורה לא תקבע בו פסק הלכה, כיון שכל הענינים ישנם תחילה בתורה.

– יכול להיות שפסק ההלכה יהי' שצריך לשאול אצל רופא, אבל הסיבה לכך היא לפי שנאמר בתורה "ורפא ירפא"¹⁴¹, "מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות"¹⁴², וכהפירוש בכמה ספרים¹⁴³ ש"רשות" הוא גם מלשון כח.

ועד"ז בנוגע ל"דינא דמלכותא דינא"¹⁴⁴ – שאין זה ח"ו בגלל שמלכות נכרים קבעה דין זה, אלא בגלל שתורת אמת פסקה שבענין צריך לעשות כמו "דינא דמלכותא", ובענין נוסף צריך לעשות "כמנהג התגריין"¹⁴⁵ וכו' וכו'.

כ. ובנוגע לענינינו:

מצינו בסיפורי הנהגת מרדכי, שכאשר בא המן ורצה "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף וגו'"¹⁴⁶ – הנה כדי

(137) איוב יט, כו.	(144) גיטין יו"ד, ב. וש"נ. וראה אנציק' תלמודית בערכו (כרך ז ע' רצה ואילך). וש"נ.
(138) תניא רפ"ב.	(145) ראה טושו"ע חו"מ סוסרכ"ט. וראה גם רמב"ם הל' מכירה ספכ"ו. ספכ"ז. ספכ"ח. ועוד.
(139) בראשית שם, כו.	(141) משפטים כא, יט.
(140) ראה יחזקאל א, כו.	(142) ברכות ס, סע"א. וש"נ.
(141) משפטים כא, יט.	(143) ראה גם תו"מ חס"ג ע' 284. וש"נ.
(142) ברכות ס, סע"א. וש"נ.	
(143) ראה גם תו"מ חס"ג ע' 284. וש"נ.	

שתצליח פעולת מרדכי בהיותו "יושב בשער המלך", הקדים מרדכי ואסף תינוקות של בית רבן [ה"טף" שהמנן רצה לעמוד נגדו, כדי לבטל את כל המציאות של עם ישראל, ולא רק להפסיק את בנין ביהמ"ק, שזו היתה ה"שטנה" בימי אחשורוש¹⁴⁷], ולמד עמהם הלכות מצות העומר¹⁴⁸ — הלכות הקשורות עם הזמן שביהמ"ק יהי' בבנינו ויקריבו בו קרבנות ומנחות עד למנחת העומר וכו'.

וסיפור נוסף, שכאשר המנן רצה ליתן עשרת אלפים ככר כסף לאבד את היהודים¹⁴⁹, אזי העצה לבטל זאת היתה עי"ז ש"הקדים שקליהן לשקליו, והיינו דתנן באחד באדר משמיעין על השקלים¹⁵⁰ (מחצית השקל שממנה הביאו קרבנות ציבור, ועד שעשו מזה כמה ענינים בבדק הבית, לתקן ענינים בביהמ"ק¹⁵¹), וכמבואר במפרשים¹⁵² החשבון שעשרת אלפים ככר כסף עולין חצי שקל לכל אחד מישראל, והיינו, שאע"פ שמחצית השקל אין לה ערך ושייכות לכספו וזהבו של המנן, הרי זה עכ"פ מעין ודוגמא, ולכן קדמו "שקליהן לשקליו".

ועד"ז בשעה ש"רגשו גויים ולאומים יהגו ריק .. על ה' ועל משיחו¹⁵³ — הנה רובא דרובא מבנ"י שאין להם שייכות לעסקנות "בשער המלך", ויתירה מזה, אלו שיש להם שייכות להיות "יושב בשער המלך" וצריכים לעסוק בזה באמונה, תלוי' הצלחת פעולתם בכך שלפנ"ז יהי' ענין מעין זה שהוא בבחינת "הקדים שקליהן לשקליו" — עי"ז שיתאספו יהודים באופן של "רגשו" ו"יהגו" בכל ה"שטורעם", כדי לדבר ולפעול בחיזוק עניני התורה ומצוותי', החל מ"משיחי" (היפך מאלו ש"רגשו .. על ה' ועל משיחו"), שעליהם נאמר¹⁵⁴ "אל תגעו במשיחי", "אלו תינוקות של בית רבן"¹⁵⁵.

— זהו אמנם ענין שכל השנה זמנה הוא וכל התקופות זמנם הוא, אבל יש תקופות שבהם הרי זה ביתר שאת וביתר עוז.

כא. ובפרטיות יותר:

בשעה ששומעים שנעשה רעש מפתחת פרק חדש באופן ש"רגשו

(147) ראה עזרא ד, ו ובפרש"י. מגילה יא, א ובפרש"י. פרש"י אסתר ה, ג. ט, יו"ד.
 (148) ראה מגילה טז, א. אסתר"ר פ"י, ד. ויק"ר פכ"ח, ו. ועוד.
 (149) אסתר ג, ט.
 (150) מגילה יג, סע"ב.
 (151) ראה שם כט, ב. רמב"ן ר"פ תשא.
 (152) ראה ענף יוסף לע"י מגילה שם טז, א. חזקוני תשא ל, יד (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה שם יג, סע"ב). ועוד.
 (153) תהלים ב, א"ב.
 (154) שם קה, טו.
 (155) שבת קיט, ב.

הראש-ישיבה של "תומכי תמימים" כאן, ואח"כ הראש-ישיבה שנוסע עם העולים — ה"עדה קדושה" שנוסעת לירושלים העתיקה וה"עדה קדושה" שנוסעת לצפת¹⁸³, וכל אחד מהם בפ"ע ידבר כפי נדבת לכו בנוגע לענין זה.

[לאחרי שדיברו הרב דובער ריבקין, הרב ישראל יצחק פיקאָרסקי והרב מרדכי מענטליק — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

ועכשיו — לאחרי האמור לעיל ששאר הרבנים לא יתרעמו על כך שלא ידברו כל אחד בפני עצמו — צריך למנות¹⁸⁴ (ובלשון הגמרא¹⁸⁵: "עומדים למנין") שיש לכל-הפחות ע"ב רבנים (ביחד עם אלו שדיברו) שמסכימים לפסק-דין הנ"ל, ולכן, יקח מישהו פיסת נייר, וירשום את שמות הרבנים, שירימו אצבע או יד, וימנה את מספרם.

[לאחרי שספרו ע"ב רבנים — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

בהמשך לענין זה — ולאחרי בקשת סליחה ומחילה עוה"פ מאלו שלא היתה להם הזדמנות לדבר (ובודאי שמחשבתם רצויה) — יש עוד להוסיף, שכיון שישנו פסק-דין וכו',

— שאף שהי' בלילה, הרי התחלת הדיון בזה הי' כבר מקדמת דנא, והרי מצינו בכמה ענינים שכשמתחילים ביום יכולים לגמרם בלילה¹⁸⁶ —

הרי מצינו בענינים חשובים שלאחרי כן היו עורכים סעודה, ולדוגמא: בעיבור שנה, שלאח"ז ערכו סעודה שמחה¹⁸⁷, ועד כדי כך, שמסופר¹⁸⁸ שלמחרת הלך ר' יוחנן ואסף שיריים...

ולכן יאמרו "לחיים" וינגנו ניגון שמח, ובאופן שיהי' "פקע איגרא".

[ניגנו את הניגון "הללו את ה' כל גויים וגו'", כשכ"ק אדמו"ר שליט"א מעודד את הנגינה].

* * *

(183) ראה שיחת י"ט כסלו ס" (תו"מ חפ"ב ע' ...).
 (184) בדוגמת המנין ד"שקליהם" ביחס ל"שקליו".
 (185) סנהדרין מ, א.
 (186) ראה שם לב, א. וש"י. רמב"ם הל' סנהדרין פ"ג ה"ד.
 (187) ראה שם ע, ב. רמב"ם הל' קידוה"ח פ"ג ה"ז.
 (188) ירושלמי מו"ק פ"ב ה"ג.

בגלות, אלא יצאו כולם, "בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובכנותינו"¹⁸⁰, לקבל פני משיח צדקנו.

אלו שירצו להחשיב זאת בתור "בדיחה" ("א' דזשאָק") ו"פורים-שפיל" וכו' — יהי להם אשר להם, ואלו שיתייחסו לכך ברצינות — הנה יה"ר שיהי' כפי שמתקבל אצלם, ושכך יתקבל גם אצל כולם.

והעיקר — נוגע ה"מעשה הוא העיקר"³, בפועל ממש, שכל ארץ ישראל שייכת לכל אחד מישראל ולכל בני, ואף אחד אינו בעה"ב לשנות זאת, לא גוי, ואפילו לא יהודי, להבדיל, וכן יקום, כיון שזהו "דבר אלקינו" ש"יקום לעולם"¹⁸¹.

ועד שבקרוב יבוא משיח צדקנו — כפי שאומרים ב"אני מאמין": "אחכה לו בכל יום שיבוא" — ויגאלנו בגאולה האמיתית והשלימה.

כד. [ואח"כ אמר:]

אם אני אבחר את הרב — אזי תהי' אי שביעת רצון מצד שאר הרבנים, ולכן מוטב שהם בעצמם יבחרו ויעמידו רב בעל זקן שיבה וכו' (כמנהל "אגודת הרבנים"), שיאמר דבר-תורה, ונשמע בשורות טובות תמיד כל הימים.

[לאחרי שדיבר הרב אפרים אליעזר הכהן יאָלעס¹⁸², נשיא הכבוד של "אגודת הרבנים דארה"ב וקנדה", אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א]:

נמצא כאן מסתמא רב או ראש-ישיבה מארץ הקודש, במילא יגש גם הוא ויאמר דבר-תורה אודות שלימות הארץ.

[לאחרי שדיברו עוד כמה רבנים, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א]:

מסתמא לא תהי' לשאר הרבנים תרעומת, אבל כיון שנמצא כאן הרב של בית-כנסת זה, יאמר גם הוא פסק-דין.

[לאחרי שדיבר הרב זלמן שמעון דוואָרקין — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א]:

כיון שהעסקנות הציבורית (בפנים) הראשונה של בעל ההילולא היתה שנתמנה למנהל פועל של ישיבת "תומכי תמימים" ("ע"י נשיא הדור בימיו, שלאח"ז נעשה ממלא מקומו) — הנה כאמור לעיל שבודאי לא תהי' תרעומת לרבנים, שכבודם במקומם מונח — מסתמא יאמר פסק-דין גם הראש-ישיבה של "תומכי תמימים" עוד מליובאוויטש, ואח"כ

(180) בא יו"ד, ט.
(181) ישעי' מ, ח.
(182) ראה גם מענה אליו מ"א שבט שנה זו (אג"ק שם ס"ע קי ואילך).

גויים ולאומים יהגו"¹⁵⁶, הנה לכל לראש צריך לידע שזהו "ריק", ריק ובהלה, ו"עוצו עצה ותופר דברו ולא יקום כי עמנו א"ל"¹⁵⁷, אבל לאידך גיסא, אם זהו דבר שאין בו ממש, הרי "הקב"ה . . לא ברא דבר אחד לבטלה"¹⁵⁸, וא"כ, לשם מה הגיעה לנו הידיעה אודות דבר שאין בו ממש? — ועכצ"ל, שהידיעה שניתוסף בענין "הידים ידי עשו"¹⁵⁹ (אם כי באופן של "ריק" ו"בהלה") נוגעת כדי לידע שיש צורך לבטל זאת ע"י התחזקות והוספה כמ"פ ככה ב"הקול קול יעקב"¹⁵⁹, ביתר שאת וביתר עוז מכמו בזמן הרגיל.

וזהי התועלת והממשות של כל מאורע זה, וזהו הביאור היחידי לכך שמאבדים-מזבזים מזמנו של יהודי שיכול למלא אותו בלימוד תורה וקיום מצוות, עבור ענינים ש"גויים . . יהגו ריק" וכו' וכו' — כיון שצריך להתוסף ב"הקול קול יעקב".

ומובן שההוספה צריכה להיות ב"הלכה" שהיא מעין ודוגמת זה, ע"ד "הקדים שקליהן לשקליו":

כאשר גויים ולאומים מדברים "על הוי' ועל משיחו" — צריכים בני"י לדבר אודות גדלות השם וגדלות משיחו (הגדלות ד"משיחי", "אלו תינוקות של בית רבן", עד כמה נוגע ענין החינוך);

וכאשר גויים ולאומים מדברים אודות ארץ ישראל וירושלים — צריכים בני"י לדבר (באופן של "רגשו" ו"יהגו", בכל ה"שטורעם") אודות ארץ ישראל השלימה, וירושלים "עיר בה חנה דוד"¹⁶⁰, שע"פ תורה היא נחלת אבות, באופן של "אחוזת עולם"¹⁶¹ — ארץ ישראל לעם ישראל, ביחד עם תורת ישראל.

[אבל לא ח"ו כפי שעשו מתיבות אל¹⁶² ענין פוליטי, ועושים מזה "הישג דתי", ועל סמך זה סוחבים גויים ומכניסים אותם בין בני"י!

וכאמור לעיל¹⁰⁸ מפירוש רש"י בפ' בא"ב¹¹⁰: "הרי שהי' מצרי בביתו של ישראל", כלומר, רש"י מספר לבן חמש למקרא, שבליל חמשה עשר בניסן קודם חצות לילה, בשעות האחרונות שהיו בארץ מצרים, כשהסבו לשולחן-הסדר ואכלו מקרבן פסח, שאודותיו צוה משה רבינו "כל בן נכר

(156) כנראה הכוונה לאישור שניתן לנציגות אש"ף באו"ם להשתתף בדיוני מועצת הביטחון (המור"ל).

(157) ישעי' ח, יו"ד.

(158) שם עז, ב.

(159) תולדות כז, כב.

(160) ע"פ ישעי' כט, א ובמפרשים עה"פ.

(161) ויחי מח, ד.

(162) ראה גם תו"מ חע"א ע' 205. וש"נ.

לא יאכל בו"163, ה' שם גם מצרי שיהודי סחב אותו אליו לשולחן-הסדר — שהרי לא ה' שייך אז שמצרי יעשה זאת בעל-כרחו של היהודי, כיון שהמצריים התייראו אז מפני בני"י, בראותם עוד לפני"ז ש"לא קמו איש מתחתיו"164, ואילו "לכל בני ישראל ה' אור במושבותם"164, ועאכו"כ בלילה ההוא שמצינו165 שהי' באופן ש"לילה כיום יאיר"166, ועכ"פ היתה אז אמירת הלל עד לאופן ש"פקע איגרא"167, ואעפ"כ ה' גם יהודי במעמד ומצב ירוד כזה.

ועד"ז בנדו"ד, שלוקחים תיבות בלשון הקודש עם תוכן קדוש, ומנצלים אותם, רח"ל, כדי לומר על גוי שהוא "יהודי", באמרם שזהו "הישג דתי", וזוהי תורת ישראל וכו' וכו', בה בשעה שזוהי פגיעה בתורת ישראל, עם ישראל וארץ ישראל, כמדובר כמ"פ].

כב. ולכן, כאן המקום לעורר:

כיון שנמצאים עתה כמה עשירות מישראל, אשר "אכל בי עשרה שכינתא שריא"168, ואילו כל הגויים ביחד הם לא יותר משבעים אומות [ואפילו ע"פ מ"ש בזהר169 שיש לע' האומות ב' ראשים: עשו וישמעאל, הרי הם ביחד ע"ב], כמ"ש170 "יצב גבולות עמים (שבעים לשון) למספר בני ישראל" (שזהו כל הקיום שלהם) — יש למצוא שבעים רבנים [או ע"ב רבנים, כפי שמצינו בסנהדרין171 המספרים שבעים, שבעים ואחד, ושבעים ושנים172 וכו'], באי"כ "מספר בני ישראל", שיש להם תוקף ד"מאן מלכי רבנן"173, שיפסקו בענין זה פס"ד בתורה, וכיון ש"העוסק בתורת עולה .. הקריב עולה"174, ועד"ז העוסק בתורת שלימות הארץ שלימות התורה ושלימות ישראל — הנה כן יקום.

ולהעיר: לכאורה הרי זה ענין של "פורים-שפיל" ומעשה ילדותי וכו', אבל יש לזה יסוד ע"פ סיפור נפלא מחכמינו ז"ל במדרש אסת"ר175:

163) בא יב, מג.
 164) שם יו"ד, כג.
 165) זח"ב לח, סע"א. וראה בהנסמן
 בנצו"ז שם.
 166) תהלים קלט, יב.
 167) פסחים פה, סע"ב.
 168) סנהדרין לט, א.
 169) ח"ג רכז, ב ובנצו"ז שם.
 170) האוינו לב, ח (ובפרש"י).
 171) ראה סנהדרין בתחלתה. וראה גם
 אנציק' תלמודית (כרך ג) ערך ב"ד הגדול
 בתחלתו (ס"ע קעד). וש"נ.
 172) ראה שם פ"א מ"ו ובתפא"י שם.
 וראה גם מענה י"א אד"ר שנה זו (אג"ק חל"א
 ריש ע' קל).
 173) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב
 (ברע"מ).
 174) ראה מנחות בסופה. ועוד.
 175) פ"ז, יז (קרוב לסופו). וראה גם
 לקו"ש חכ"א ע' 206. וש"נ.

"ראה מרדכי שלשה תינוקות שהיו באים מבית הספר ורץ מרדכי אחריהם, וכשראה המן וכל חבורתו שהי' רץ מרדכי אחרי התינוקות, הלכו אחרי מרדכי לדעת מה ישאל מרדכי מהם, כיון שהגיע מרדכי אצל התינוקות, שאל לאחד מהם פסוק לי פסוקיך, א"ל, אל תירא מפחד פתאום ומשואת רשעים כי תבוא"176, פתח השני ואמר .. עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עמנו א-ל"177, פתח השלישי ואמר ועד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבול אני עשיתי ואני אשא ואני אסבול ואמלט"177, כיון ששמע מרדכי כך שחק והי' שמח שמחה גדולה, אמר לו המן וכו'".

והיינו, שזהו ענין שצריך להיות מונח, ואכן נעשה מונח, לא רק אצל יהודים, אלא גם אצל גויים — דלכאורה אינו מובן: מה מתפעל המן מפני שלשה תינוקות מישראל? אך הענין הוא — שכאשר אומרים דבר באמת [כפי שאומר ילד שאינו מבין "קונצים"...], מתורת אמת, הרי זה חודר ובוקע ("ברעכט דורך") אפילו את המן, שידע היכן הוא אוחז כו'; ועאכו"כ שכן הוא בנוגע לבנ"י.

ובכן: כאשר שבעים ושנים רבנים, במעמד כמה עשירות מישראל, יקבלו החלטה (בלשון המדינה: "רעזאָלושיאַן") שכל מה ש"רגשו גויים ולאומים יהגו" הרי זה ענין של "ריק", כיון שהקב"ה כרת ברית עם אברהם ש"לזרעך נתתי את הארץ זאת"178 — ארץ ישראל השלימה, ביחד עם תורת ישראל השלימה, ועם ישראל השלם (באופן ד"המבדיל בין קודש לחול .. בין ישראל לעמים") — יהי' זה בבחינת "הקדים שקליהן לשקליו", ויתבטל כל ענין ה"ריק", כך, שאפילו אלו שמונחים בעניני "ריק" ו"בהלה", יראו גם הם שזהו דבר שאינו במציאות, ובכך תושלם כל הכוונה בענין זה, שהיא הממשות היחידה שבכל הענין.

כג. ולכן, בנוגע לפועל: יעמוד כאן רב, ויאמר דבר תורה בנוגע לשייכות של ארץ ישראל לבנ"י, וכל שבעים ואחד הרבנים יסכימו עמו וכו', וכל הקהל יענה: אמן ואמן,

וכן יקום — שבקרוב ממש יצאו כל בני"י מהגלות, הן אלו שנמצאים בחוץ לארץ, והן אצלו שנמצאים בארץ ישראל — שיצאו מהגלות כפי שהוא בארץ ישראל, שגם שם חרב ביהמ"ק וכו' וכו', באופן ש"אתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"179, כך שאף יהודי לא ישאר

178) לך לך טו, יח.
 179) שם כז, יב.

176) משלי ג, כה.
 177) ישעי' מו, ד.